

Nieuwsbrief # 8-2024

- [Inleiding](#)
- [Activiteiten](#)
- [Nachtvlinderexcursie op het schor bij Ellewoutsdijk](#)
- [Wespen tellen](#)
- [De \(wilde\) Noordzee](#)

Inleiding

De astronomische herfst is zondag 22 september begonnen. Door de mooie zomerse dagen van afgelopen week leek de herfst nog ver weg. Maar lijkt er nu toch echt aan te komen. Daarbij zijn de gevallen eikels en kastanjes de eerste voorbodes van de herfst.

Augustus was een warme maand waarin er gelukkig weer veel vlinders te zien waren. Na de toch wel natte en bewolkte maanden ervoor, waarin relatief weinig insecten te zien waren, was het nu een verademing om de vele dagpauwogen, atalanta's, koolwitjes en in iets mindere mate distelvlinders en gehakelde aurelia's te zien. Tijdens de maandagmiddagwandeling in september hebben wij in het Ritthemse bos ook kunnen genieten van vele vlinders en libellen, waaronder deze bruinrode heidelibel.

Maar het waren er niet zoveel als er later die week werden gesignaleerd. Er is een heuse trek van atalanta's gezien op vogeltrekpost De Nolle. Sta je vogels te tellen, komen er 30.000 atalanta's voorbij! En een week eerder waren er op dezelfde trekpost ook al 20.000 heidelibellen gesignaleerd. De vogeltellers weten gelukkig hoe je grote aantallen moet tellen. Ze tellen met meerdere mensen een vaste tijd en in verschillende richtingen. Deze steekproeven worden dan geëxtrapoleerd waardoor ze op deze indrukwekkende aantallen uitkomen. [Lees hierover ook een artikel in de PZC](#). En ik was al zo blij met de 15 dagpauwogen die ik in het Ritthemse bos zag.

Voor wie graag met tellingen meedoet, is er de komende tijd weer een mogelijkheid om met een telling mee te doen. Voor de tiende keer zijn er de **Bodemdierdagen**, van 20 september tot en met maandag 7 oktober. Ga op zoek naar de 'Tiny Ten'. Schep wat grond of gras, kijk tussen de bladeren op de grond of onder potten en bakken en noteer wat je ziet. Er is een speciale [zoekkaart](#) om te helpen bij het onderscheiden van de diverse groepen. Als je het bijbehorend formulier invult en opstuurt, krijg je de score van de door jou onderzochte locatie. Naast de website [bodemdierendag](#) kan je ook informatie vinden op de website van [naturetoday](#).

Binnenkort komt de najaars Composiet weer uit. In oktober zal er dus geen digitale nieuwsbrief zijn. Maar begin november zal nummer 9 van dit jaar verschijnen.

Want er blijft altijd iets te genieten in de natuur.
Yvonne van Scheppingen

Activiteiten

Excursies, lezingen en werkgroepen van de afdeling Walcheren

Tijdstip en verzamellocaties, indien nu nog niet bekend, komen in de volgende nieuwsbrieven of zijn te vinden op de [website](#).

Wijze aanmelden

Graag [altijd](#) aanmelden voor de activiteiten via: knnv.walcheren@gmail.com

Hertenexcursie Kop van Schouwen, Damherten én het 3e bankje

Meeuwenduinen

[Zaterdag 12 oktober om 10.00 uur.](#)

Onder leiding van boswachter Marijke Lieman gaan we naar damherten Zeeuwn en hopelijk gaan we ze zien én horen in de Meeuwenduinen op de Kop van Schouwen. We maken daarbij gebruik van de gelegenheid om ook het nieuwe bankje te bekijken dat hier geplaatst is ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van de KNNV in Zeeland. De wandeling duurt ongeveer 2 uur (10.00-12.00, met uitloop naar 12.30).

Vertrek van de Parkeerplaats aan de Adriaan van der Weijdweg, Burgh-Haamstede. Om het autoverkeer te beperken gaan we carpoolen. Dat is ook handig omdat we met een beperkt aantal auto's het gebied een

stukje mogen inrijden ([geen parkeerkaartje kopen dus op de parkeerplaats](#)). Er kunnen 20 mensen mee. Je moet je voor deze excursie opgeven via het bekende emailadres: knnv.walcheren@gmail.com. Je krijgt dan enkele dagen voor de excursie bericht over de vertrekpunten van het carpoolen.

Alvast voor in de agenda

Werken met de microscop

[Zaterdag 16 november](#) 10:00-12:00 uur

[Zaterdag 14 december](#) 10:00-12:00 uur. Locatie beide dagen: De Klimop, Kerkstraat 2, Koudekerke

[Zaterdag 11 januari 2025: Nieuwjaarsbijeenkomst.](#) Locatie: De Klimop, Kerkstraat 2, Koudekerke

WERKGROEPEN

Maandagmiddag wandeling KNNV Walcheren van 14 – 16 uur.

Contactpersoon: Hillary Jellema-Brazier. 0118-750566

[Maandag 7 oktober:](#) Wandeling of door het bos of het Grote Vroon en de duinen bij Dishoek. **P** grote parkeerplaats aan Strandweg. Let op: betaald parkeren.

[Maandag 4 november:](#) Bos bij Oostkapelle en een stuk Oranjeson. **Parkeren** op de Dunoweg bij de ingang van landgoed Zeeduin.

Strandwerkgroep (steeds Neeltje Jans, eind van de Faelweg op het Noordzeestrand)

Contact: Elly Jacobusse: 06-29835816, ellyjacobusse@mail.com of Marijke Wesseling: 06- 49816260, m.g.wesseling@zeelandnet.nl.

[Zaterdag 5 oktober:](#) Verzamelen om 9.35 uur.

[Maandag 21 oktober:](#) Verzamelen om 10.30 uur.

[Dinsdag 5 november:](#) Verzamelen om 9.05 uur.

[Dinsdag 19 november:](#) Verzamelen om 9.15 uur.

Plantenwerkgroep (PWG)

De excursies zijn dinsdagmiddag van 14-16 uur.

[Dinsdag 08 oktober 2024](#), Veere centrum Mauritsshoek.

[Dinsdag 15 oktober 2024](#), Middelburg centrum Bree of Maisbaai.

Voor exacte locaties, zie onze website.

Overige excursies

KNNV Bevelanden, iedere 1^e zaterdag van de maand excursie op verschillende locaties.

Info via mail van Joh Eckhardt of op dag van excursie 06-23643846 (opgave is niet nodig). [Tijd: 10.00-12.00 uur.](#)

[Zaterdag 5 oktober. Inlagen Noord-Beveland.](#) Na de vlindertrek van september, nu de vogeltrek.

Verzamelen op de kade van de Oesterput, buitendijks op eind Emelissdijk.

IVN

Gratis voor leden KNNV Walcheren.

Park Toorenvliedt

[Zondag 13 oktober om 14:00 uur. Thema:](#) Waarom verkleurt een blad?

[Zaterdag 2 november om 14:00 uur. Thema:](#) Walcheren bevrijd.

Het Nollebos/Westduin

[Zondag 6 oktober: 10:30 uur. Thema:](#) Herfstwandeling.

Vertrek: **P** Zwanenburgseweg, 4384JA, Vlissingen (bij de sauna).

Landgoed Overduin, Natuur en een vleugje Oranjecultuur

[Woensdag 9 oktober om 14 uur.](#)

[Zaterdag 12 oktober 14 uur.](#)

Voor vertrek zie website van [IVN](#).

Landgoed Ter Hooge

[Zaterdag 19 oktober om 10:00 uur.](#) Thema: Herfstwandeling met paddenstoelen.

[Zaterdag 28 december om14:00 uur.](#) Thema: Verrassende winterwandeling.

Vertrek vanaf **P** aan de Breeweg t.o. boerderij Pitteperk.

Geheimen van het getij, in samenwerking met het polderhuis in Westkapelle.

[Zaterdag 26 oktober om 20:00 uur, ivm. N8vd8.](#)

Aankomen bij het Polderhuis: 0118-570700 of info@polderhuis.westkapelle.nl

Kosten: 9 Euro (ook voor KNNV-leden).

Nachtvlinderexcursie op het schor bij Ellewoutsdijk

Tekst en foto's Yvonne van Scheppingen

Tijdens een vegetatie inventarisatie door Leo Vorthoren voor RWS op het schor bij Ellewoutsdijk waren er vele vlinders en bijen aanwezig. Hij vroeg zich toen af of het bloeiende schor ook nachtvlinders aantrekt. Dat werd de aanzet voor deze inventarisatie op 26 augustus.

Ik ben een paar keer eerder bij een nachtvlinderinventarisatie geweest maar niet eerder buitendijks, bij een schor. Dat kan wel eens bijzondere soorten opleveren. Het was al donker toen we rond 21.30u aankwamen op de dijk waar Tobi Koperpejan en Marcel Klootwijk van de Vlinder- en Libellenwerkgroep, samen met Leo Vorthoren, KNNV Walcheren, halverwege de binnenkant van de dijk al een laken met een speciale lamp hadden opgesteld. Op het schor waren ook een drietal nachtvlindervallen geplaatst. Toen zij een uurtje eerder aankwamen, zat er verderop op het schor zowaar een visarend op een paaltje. Dat was een mooi begin van deze inventarisatie op een bijzondere locatie.

Het was een prachtige, heldere en rustige avond, weliswaar wat fris zo langs de Westerschelde, maar met een jasje aan, goed te doen. We hadden stoeltjes bij om het wachten wat gerieflijker te maken. En sommigen wat te drinken of een hapje. Het gaat tenslotte een uurtje of 3 duren.

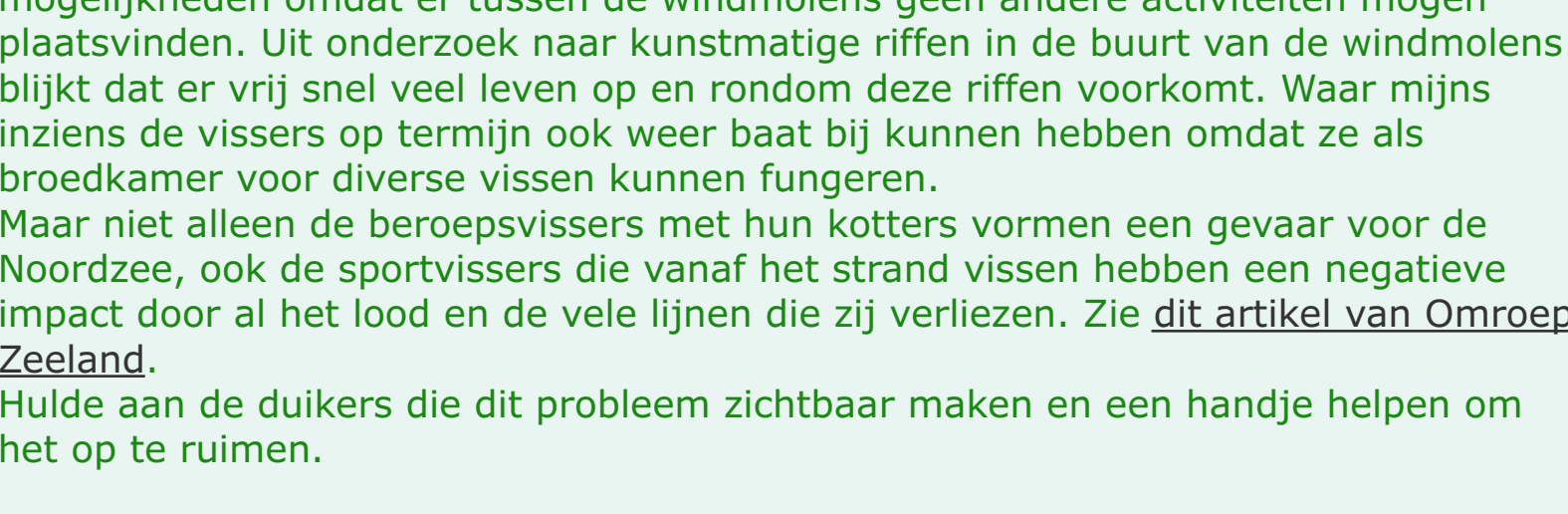

Foto rechts: Leo Vorthoren

De eerste vlinders zaten al op het doek. Deze werden feilloos door Tobi en Marcel herkend en meteen op Waarneming gezet. Met regelmaat kwamen er weer andere soorten op het doek. Ook van andere groepen, zoals sprinkhanen, wanten en een goudoogje (gaasvlieg). Als je zo bezig bent met kijken en fotograferen gaat de tijd eigenlijk best snel. Het was zo 2 uur later; tijd om de vallen van het schor te halen en de vangst te bekijken. Daar zat vooral klein spul in, vooral veel torretjes die niet gedetermineerd werden.

Iets over twaalf begon de (halve) maan boven de dijk te verschijnen. Dat leidt de nachtvlinders af van het felle licht op het laken. Tijd om de inventarisatie te beëindigen.

We zijn nog even de dijk op gegaan om het uitzicht rondom te bewonderen. Vooral de vele lichtjes van de overkant (Walsoorden, Axelse vlakte en Terneuzen) waren prominent aanwezig.

Van links boven naar rechts onder: Daggenvlinder, Klaverspanner, Hagedoornvlinder, Witroze stipspanner, Vierkantvlekuil, Dubbelkelkbladroller, Zwarte c-uil, Pracht Purperuilje, Kleine beer, Bleke grasuil.

Om 00:30 uur werd de balans opgemaakt. Een kleine 40 soorten nachtvlinders met 2 bijzondere soorten, het zeekraalzandvleugeltje en de witroze stipspanner, beide kustsoorten.

"Zijn dat er niet weinig", vroeg ik nog aan Toby. Op andere inventarisatie, bijvoorbeeld in De Middellandse Zee, waren de scores met rond de 100 soorten veel hoger. Maar daar zijn veel meer verschillende biotopen in de onmiddellijke omgeving: bomen, struiken, bloemen, akkers, etc. Nu was er vooral het schor en de dijk en dat levert per definitie minder soorten op. Heel logisch eigenlijk. Maar een mooie avond was het even zo goed.

Wespen tellen

Tekst en foto's Yvonne van Scheppingen

Ik besloot in augustus mee te doen met de Nationale Wespentelling. Maandag 11 augustus liep ik daarvoor speciaal langs het bloemenperk bij de ingang van Toorenvliedt waar op de bloeiende persicaria meestal wel veel insecten te zien zijn. Onder andere hommels, honingbijen en diverse zweefvliegen en af en toe een wesp. Hoewel ik er dit jaar nog niet veel honingbijen gezien had.

Al snel zag ik een slanke wesp met, in de vlucht, hangende achterpoten. Franse veldwesp, dacht ik. En er waren nog een aantal wespen te zien. De wespen liet zich echter niet gemakkelijk fotograferen. Goede foto's zijn i.v.m. met mijn beperkte kennis wel nodig om ze te determineren. Na wat foto's genomen te hebben, zag ik een wesp stil op een bloeiaar zitten. Die kon ik mooi van dichtbij fotograferen. Kijkend door de lens zag ik waarom de wesp stil zat. Zij, want het was een vrouwtje, had een honingbij te pakken.

Ze hebben een relatief groot, rond hoofd en zijn goed herkenbaar aan hun witte gezicht met een 2-puntig kroontje bij de vrouwtjes. De mannetjes zijn iets kleiner en hebben een 3-puntig kroontje. Iedere keer zag ik minstens één vrouwtje vliegen tussen de bloeiwijzen. Op een gegeven moment herken je de typische, zoekende vlucht. Waarbij regelmatig een bloeiwijze bezocht werd, zowel om van te eten als voor uitrijpingspost.

De antennes strak vooruit, "waiting for a victim to come along". Gaandeweg de weken zag ik er steeds meer, soms wel 6 in een perk, maar niet meer met een bij. Zo leverde de wespentelling voor mij een nieuwe, interessante soort op, die ik niet snel meer zal vergeten. Op deze [link](#) kun je de bijenwolf in actie zien bij het graven van een hol.

De (wilde) Noordzee

Tekst en foto Yvonne van Scheppingen

Ik hoop dat er veel mensen naar de film De Wilde Noordzee zijn geweest.

Op het podium van CineCity de gezamenlijke crew die de film heeft gemaakt

Zeker op het grote doek van Cinecity was de film zeer indrukwekkend. Het verhaal wordt verteld door duiker en filmer Peter van Rodijnen vanuit de liefde die hij voelt voor de Noordzee. Het waren niet alleen prachtige beelden van zowel het allerkleinste (plankton) tot het allergrootste (reuzenhaai) en alles ertussenin maar ook de potentiële gevaren door allerlei menselijke activiteiten zoals visserij en de aanleg van windmolenparken kwamen aan bod. Die laatste bieden echter ook weer mogelijkheden omdat er tussen de windmolens geen andere activiteiten mogen plaatsvinden. Uit onderzoek naar kunstmatige riffen in de buurt van de windmolens blijkt dat er vrij snel veel leven op en rondom deze riffen voorkomt. Waar mijns inziens de vissers op termijn ook weer baat bij kunnen hebben omdat ze als broedkamer voor diverse vissen kunnen fungeren.

Maar niet alleen de beroepsvissers met hun kotters vormen een gevaar voor de Noordzee, ook de sportvissers die vanaf het strand vissen hebben een negatieve impact door al het lood en de vele lijnen die zij verliezen. Zie [dit artikel van Omroep Zeeland](#). Hulde aan de duikers die dit probleem zichtbaar maken en een handje helpen om het op te ruimen.

Wie op een andere manier een bijdrage wil leveren aan de bescherming van onze omringende wateren, kan de volgende petitie ondertekenen. [Klik hier](#) voor de petitie.

Laten we zuinig zijn op 'onze' Noordzee.

[Terug naar boven](#)

Deze e-mail is verzonden aan [\[email\]](#). • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier](#) afmelden. • U kunt ook uw [gegevens](#) [inzien](#) en [wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u ledenadministratie@walcheren.knnv.nl toe aan uw adresboek.

